

Toget har ikke gått

Kommunevalget viste det klart: Partiet som tydeligst hadde satt kampen mot forurensning og klimaendringer på sine faner, gikk mest tilbake. Flertallet av oss vil ikke vite av forandringer som koster. Aftenpostens politiske redaktør skriver: "Vi vil jo så gjerne redde verden, bare det ikke krever at vi selv må ofre noe av vår egen velstand og behagelige tilværelse. Norske politikere har for lengst sluttet å kreve noe av landets borgere. Snarere aner vi en nesten lammende redsel for å irritere den jevne og velfødde nordmann."

Ved å koble oss fra ansvaret for fremtiden, reduserer vi våre liv til meningsløshet. En fransk filosof hevder at vesteuropeerens høyeste mål er å ikke bli forstyrret. Det har kanskje også med følelse av avmakt å gjøre. Men det finnes dem som ser nettopp problemenes dimensjoner som en mulighet.

USA's tidligere visepresident Al Gore skriver: "Klimakrisen gir oss mulighet til å erfare hva få generasjoner i historien har hatt privilegiet å oppleve: Et oppdrag som det må en generasjon til for å løse, et absolutt nødvendig moralsk formål, en felles sak, og spenningen ved å bli tvunget av omstendighetene til å legge til side småligheter og ta imot en virkelig stor moralsk åndelig utfordring."

"I stillhet og tillit skal deres styrke være," sa en av Det gamle testaments profeter. Det første skrittet er kanskje at hver og en av oss går i vårt lønnkammer og spør vår samvittighet - eller, for den som tror, Gud - hva vår andel i dette felles oppdraget er. Døren til handling står fremdeles åpen. Toget har ikke gått.

JJW

De siste nyheter og mye annet stoff
om Initiatives of Change
(på eng.) finnes på hjemmesiden:

www.iofc.org/en

Sierra Leone:

Grunn til forsiktig optimisme

Sierra Leone har nettopp gjennomført sitt andre valg etter borgerkrigen og det skjedde på ryddig vis med bare få uregelmessigheter. BBC News beskrev valget som "en seier for demokratiet." Valgdeltakelsen var over 80% Det største opposisjonspartiet APC vant både parlamentet og presidentembetet og er blitt gratulert av den utgående presidenten Kabbah og hans parti SLPP. Det lover godt for det videre samarbeid.

IoFC-initiativet Hope Sierra Leone innledet tidlig et samarbeid med andre organisasjoner om en kampanje for åpne og trygge valg (Clean Elections Campaign) som nådde ut til hele landet. Programmer i radioen spilte en viktig rolle. H-SL's team i den grønne minibussen har vært på farten uavbrutt med budskapet om samarbeid og forsoning og en appell om å akseptere valgresultatet. Det var ikke uten farer. På en øde landevei møtte bilen en konvoi med væpnede medlemmer fra ett av de politiske partiene. De trodde H-SL bilen tilhørte deres motstandere og opptrådte truende. En av H-SLs folk reagerte kvikt og fikk spilt Hope-Sierra Leones kjenningsmelodi over høyttaleren. Det avverget faren.

Spent situasjon

Foran 2. runde av presidentvalget den 8. september var situasjonen spent. Det var rapporter om væpnede grupper på vei ut til distriktene og mindre sammenstøt her og der. Avisen *Awareness Times* i Freetown skrev at H-SL klarte å få ledere fra de to store partiene til å opptre sammen og spre budskapet om fred og samhold. Partimedlemmer besøkte hverandres hovedkvarter og fikk adgang til å tale og alt forløp fredelig. Hope-Sierra Leones strategi var å

sørge for at kontakten mellom partiene ble opprettholdt så misforståelser kunne oppklares og kriser unngås. Det var viktig fordi en uansvarlig presse spredte falske rykter og blåste opp motsetninger. Sierra Leones politistyrker og militære enheter opptrådte stort sett upartisk og korrekt. Kanskje har det hatt betydning at over 300 offiserer i politi og forsvar er kurset i Moral Foundations for Democracy de siste årene og at toppsjefene i politi og forsvar var i Caux sammen 2006. Et medlem av valgkommisjonen takket Hope-Sierra Leone for det de gjorde for landet under valget.

International Herald Tribune hadde en artikkel 13.9. skrevet av lederen av *International Crisis Group* i Vestafrika. Artikkelen hadde overskriften: "Grunn til forsiktig optimisme i Sierra Leone". Landet ble av mange sett på som symbolet på en mislykket stat. Valget var en test som landet besto og det gir grunn til behersket optimisme, ifølge ICG. Det har vært fremgang de siste årene. Økonomien vokser med 7% årlig. Langt flere barn går i skole. 1,6 milliarder dollar av utenlandsgjelden er slettet og sikkerheten i landet er god. Arbeidsløsheten blant unge er en av flere utfordringer for den nye regjeringen.

SEJ

Soldater og politi
fra Sierra Leone
som har deltatt i
kurset Moral
Foundations for
Democracy.

Caux 2007: Integritet og verdighet for alle

Bringe en idé videre til andre må læres og øves. Initiatives of Change har de siste årene fokusert på nettopp det - i Asia gjennom programmet Action for life og i Europa gjennom trening i Foundations for Freedom. Caux har de siste to årene hatt et ukelangt kurs i *Tools for change* (Verktøy for forandring) ledet av mennesker med stor erfaring og faglig kompetanse. På kurset i år kunne en velge mellom 10 ulike emner fra teambygging og konfliktløsning til multikulturell kommunikasjon og utforskning av egne indre resurser. En gruppe som het "Formidle en visjon - fortelle en historie," arbeidet med å skrive artikler for pressen og lage videofilm. Som en rød tråd gjennom *Tools for change*-uka gikk IofC's hovedtanke at samfunnsproblemer ofte har sin rot i mennesket selv og at en løsning kan starte med en forvandling i den enkelte. Mange historier ble fortalt som belyste dette. Urbefolkningenes internasjonale dag 9. august ble markert med seremonier ute og inne der representanter for urbefolkninger på flere kontinenter deltok. Kunstneren Hans Ragnar Mathisen representerte de norske samene. Sveriges deltager var reiner Ivan Eriksson fra Arvidsjaur.

Kofi Annan i Caux

Et høydepunkt var Kofi Annans besøk den 8. august. Den tidligere FN-generalsekretæren er bosatt i Genève og var innbudt av sin venn og tidligere kollega ambassadør M. Sahnoun. Etter omvisning i senteret og lunsj var han til stede på et møte som ble innledet med afrikansk tromming og der unge mennesker fra Ghana, Irak og England talte. Kofi Annan holdt en kort tale der han stilte spørsmålet hva det vil si å være en god verdensborger. "En trenger ikke å være generalsekretær i FN for å bli det! Når noe går galt i våre samfunn skal vi ikke straks gå til regjeringen. Vi bør spørre oss selv hva vi kan gjøre. Som individer er vi ikke maktesløse. Av og til reker det at noen sier 'Nok er nok' for at andre skal slutte opp." Annan takket de unge som hadde talt om kraften i forsoning, og sa de var gode eksempler på verdensborgere.

En australsk aboriginer spurte hvilken rolle Kofi Annan så for verdens urbefolkninger. "Om verden hadde lyttet mer til

Forts. side 4.

Tillit mellom generasjonene

Den livligste perioden i Caux denne sommeren var 26. juli til 2. august da temaet var *Åpenhet og tillit mellom generasjoner. 350 voksne og barn var kommet for å "lære av hverandre over generasjonsgrensen" som det sto i innbydelsen. Det kan være vanskelig - ikke minst i samfunn som skifter fra diktatur til demokrati eller et homogent samfunn som blir multikulturelt.*

I møter og gruppesamtaler ble mange spørsmål drøftet. Et av dem var hvilke verdier vi bygger våre liv på og hvordan vi gir dem videre til andre. Hvordan takler vi en konflikt og hvordan kan skadde relasjoner bli leget? Hva betyr tilgivelse? Og hvordan stå imot ytre press og holde på en overbevisning? Alle, unge og eldre, deltok og alles tanker ble lyttet til og tatt på alvor. Astrid E. Gallefoss ledet allsang og morgenøvelser. "Mr Incredible" (Tone H. Nelson) med "intern" Gudrun Silde ga morsomme innspill på møtene og fikk oss til å le av oss selv. Det var aktiviteter av alle slag for de ulike alderstrinn. Og alle var med på det praktiske arbeidet i huset og "tok ansvar for helheten".

Anders og Randi Skånlund fra Oslo hadde ansvar for barnas program og hadde med sine 3 gutter. De forteller at konferansen "gjorde det mulig å knytte bånd på tvers av generasjoner og kulturer. En kveld var det teaterforestilling med oppførelse av musikalen *Give a dog a bone*. Alle barna deltok og det var spennende å se dem samarbeide på scenen. For barna var også sportstimen om ettermiddagen et høydepunkt. Men alt måtte tolkes for barna, fra engelsk til fransk, tysk, nederlandsk, russisk og skandinavisk. For oss voksne ble den tidlige morgensamlingen en inspirasjon til det å ta tid til stillhet og søke en forandring i oss selv. Noen møter med enkeltpersoner var også viktige for oss."

Individualismen sterk

Julie Wilhelmsen, forsker ved Norsk Utenrikspolitisk Institutt og mor til 4 var opptatt av rammene vi setter for våre liv. "Individualismen står sterkt i våre postmoderne samfunn," mente hun. "Vi har en stor grad av frihet til å forme våre egne liv. Faktisk synes det ofte som om vi selv er ment til å skape det hele: Vårt image, vår karriere, vår livsfilosofi og våre relasjoner. Dette fremstilles ofte som den vestlige sivilisasjons sterke side, men har det ikke i virkeligheten blitt en byrde for oss?"

Oppløsningen av et samfunns faste rammer skaper også problemer mellom generasjonene: De gamle blir ensomme, de

unge rotløse, familieband brytes. Som individer står vi fritt til å velge hva som helst, men mange lengter etter tryggheten og meningen som tradisjonsbestemte oppgaver, plikter og relasjoner gir.

Finnes det en naturlig ramme som vi har mistet kontakten med? Filosofen John Locke (1632-1704) så et naturlig og gudgitt mønster i forholdet mellom generasjonene. Foreldrenes ansvar er å gi barna en forståelse av loven, både Guds lov og landets lover, slik at de kan bli frie mennesker. Det er underforstått at du ikke er fri hvis du ikke forstår loven og lever samsvar med den. Når barna i en viss alder har forstått dette, må foreldrene slippe dem. Barnet er som en fri person likeverdig med faren. Men barnet må alltid ære og respektere foreldrene. Alle deler av livssyklusen har sine plikter og velsignelser. Generasjonene bindes sammen.

Selv om dette bare er en modell - mange har ikke foreldre lenger og mange har ikke barn - tror jeg vi må akseptere at vi har blitt gitt visse relasjoner og en viss arv, og at det er vår oppgave å arbeide på disse relasjonene innen gitte rammer.

Liknelsen om den fortapte sønn i bibelen er interessant. Den viser at selv om vi alle må forlate hjemmet for å skape vår egen virkelighet, må vi samtidig oppdage det som var av verdi hjemme, det som var, og blir," avsluttet hun.

Sangen "I couldn't care less" kan forvandle oss til dyr! Fra musicalen "Give a dog a bone".

IofC International

På årsmøtet i Initiatives of Change International i Caux 3. august ble Jorulf Brøvig Silde (40) innvalgt som medlem av styret. Silde er utdannet ved NTNU i Trondheim og arbeider som koordinator for helse, miljø og sikkerhet ved Universitetet i Oslo. Han er gift med Gudrun og de har 3 døtre.

Silde har vært aktiv i Initiatives of Change i Norge i flere år. Han er nestleder i stiftelsens Råd og har vært med på å arrangere de tre konferansene med fokus på familien i Caux de siste årene. I 2006 representerte han Norden under IofC's globale rådslagning i Malaysia.

Initiatives of Change International utgjør rammeverket for IofC's globale arbeid og har som medlemmer de nasjonale IofC stiftelser og foreninger i 40 land. På årsmøtet ble Libanon tatt opp som medlem. Foreningen har som formål å støtte bevegelsens initiativ verden rundt og sikre at disse er i samsvar med budskap og mål. Et eksempel på slik støtte var tilretteleggingen av de vanskelige forhandlingene om fred og forsoning i Burundi etter folkemordet. Disse forhandlingene ble avsluttet i Caux i april 2007.

Møte i Caux mellom Ingrid og Harald Krag-Rønne, Ås og Kebba Secka.

Richmond, Virginia:

Muslimere og kristne oppdager hverandre

IofC-initiativet *Hope in the Cities* oppsto i Richmond, Virginia 1990 og formålet var å gjøre noe med byens raseproblemer. Richmond var en viktig havn for slave-transportene til Amerika og titusener av afrikanere som hadde overlevd sjøreisen, ble tatt i land og solgt på slavemarkedet. De sårene er ennå følbare i befolkningen.

Hope in the Cities ble et nasjonalt program i USA 1993 med formålet "å tilby en ramme for ærlig samtale og samarbeid mellom befolkningsgrupper; skape betingelser for tillit mellom mennesker med ulik rase, sosial bakgrunn og politisk farge; bygge partnerskap mellom ledere i samfunnet, og mellom ulike kulturer og religiøse tradisjoner." Rob Corcoran, som grunnla Hope in the Cities, talte i Caux:

Like etter 11. september tok muslimske ledere i Richmond, Virginia kontakt med Hope in the Cities. De ba om hjelp til å komme i kontakt med de konservative kristne i byen. De ble ofte invitert til liberale kirker, fortalte de men la til: "Det er de evangeliske kristne som gir oss problemer".

Jeg brukte flere måneder på å finne evangeliske ledere som var åpne for dialog. Til slutt fikk vi i stand et møte mellom 7 fra hver side, blant dem lederen for Richmonds muslimske senter og lederen for en evangelisk stiftelse som støtter kristent arbeid i muslimske land. Gruppene begynte å åpne seg for hverandre da de ble bedt om å fortelle om sine familier og de

Forts. side 4.

Den europeiske integrasjon - og MRAs rolle

"Bevegelsen Moralsk Opprustning i den tidlige europeiske integrasjon - Idégrunnlag, nettverk og innflytelse" er tittelen på en masteroppgave utgått fra Institutt for historie og klassiske fag ved universitetet i Trondheim (NTNU) våren 2007.

Forfatteren, Håvard Nilsen fra Mosjøen, sier i forordet at det har vært et spennende forskningsobjekt, og ikke bare fordi det er "noe umiddelbart fascinerende med revolusjonære bevegelser." Han beskriver 1930-årene som bevegelsens storhetstid og forklarer det slik: "MRA ville noe, de kastet seg uredde inn i sin tids store spørsmål, og deres storhetstid falt sammen med noen av de mest turbulente og definerende tiår i nyere historie."

Men masteroppgavens tema er etterkrigstiden i Europa. Den begynner med en beskrivelse av MRAs tidlige historie og åndelige røtter og personen Frank Buchman. Forfatteren drøfter de metodologiske problemer en forsker møter i arbeidet med en åndelig/ideologisk bevegelse. Han registrerer at det meste som er

publisert om MRA er skrevet av bevegelsens egne folk og at bevegelsen er nesten ukjent blant yrkeshistorikere. Skyldes det en bevisst mørklegging eller har dens rolle vært mindre enn det tilhengerne hevder?

Håvard Nilsen har brukt mange kilder. Ved siden av å gjennomgå MRAs egne arkiver i Sveits og i England har han intervjuet historikere i Tyskland, Sveits, Sverige og Danmark, dessuten snakket med personer med førstehånds kjennskap til Buchman og MRA. Listen med referanser teller 104 skrifter. Håvard Nilsen konkluderer med at MRAs rolle var særlig viktig på to områder: Gjennom at et stort antall tyske ledere kom til Caux, ble en demokratisk tankegang i Tyskland styrket og på den måten gjorde MRA Europa en stor tjeneste. Forsoningen mellom fransk-menn og tyskere som hadde sin begynnelse i Caux, fikk meget stor betydning for den tidlige europeiske integrasjon.

Håvard Nilsens kronikk i *Vårt Land* 24. juli 2007 følger som vedlegg til dette nummeret.

Sakset

Splittelsen går ikke mellom jøder og muslimer, mellom israelere og palestinere, men mellom dem som ønsker fred og dem som ikke gjør det. Vi vil ikke lykkes hvis vi ikke også inkluderer de religiøse elementer.

Michael Melchior, komitèleder i Israels nasjonalforsamling, Aftenposten 23/8 -07

Kanskje det nyeste ved Norges presentasjon i utlandet er virksomheten til et pensjonsfond med to tusen milliarder kroner i likvid investeringskapital. Vi er betydelige eiere i et tusentall bedrifter verden over. Fondet er i dag verdens tredje største, uansett kategori, og går mot å bli det største. Hva gjør det med oss, med Norge?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre, Aftenposten 1/6 - 07

I bistandsdebatten har (Henning) Mankell vore ein mellom dei som har hevda at eit av problema med Vesten sitt tilhøve til Afrika, er at vi har gløymt å spørja. Vi kjem berre med svar. Vi har slutta å lytte. Årsaka til at vi ikkje lyttar ute, er jo at vi ikkje lyttar heime heller. Her er vi tilbake til noko av problemet i valkampen. Når vi sluttar å lytte til kvarandre, går opplysningsprosjektet tapt, dette som heile den vestlige kulturen er grunna på.

Klassekampen 11/9 -07

"Det er ikke lenger rom for svindel og misligheter i landets valgordning. Folket i Sierra Leone fortjener å få bruke sine rettigheter i en atmosfære av frihet, rettferdighet og åpenhet."

Lederen av Sierra Leones valgkommisjon i en BBC-rapport "Demokratiet vant i Sierra Leone." BBC News 18/9-2007.

Forts. fra side 2.

dem ville vi ikke stått overfor slike miljøproblemer som vi gjør. De har mye å lære oss om å leve i harmoni med naturen," mente han.

I konfliktsituasjoner var det viktig å lytte, virkelig lytte til det som ble sagt. Og like viktig, til det som ikke ble sagt. Vi må plassere oss selv i den andres sko. Han avsluttet med et afrikansk ordtak: "Øynene ser det de tror; ørene hører hva andre sier; hjertet ser sannheten! Vi trenger alle tre - øynene, ørene og hjertet."

Afrika

Den siste uka var preget av Afrika med grupper fra bl.a. Egypt, Sudan, Kongo, Zimbabwe, Sør Afrika, Uganda, Ghana og Sierra Leone. Kongen av Bunjoro, ett av de fire kongedømmene i Uganda, var til stede sammen med sin statsminister. Kongen fortalte hva det betydde for ham å være i Caux fordi hans bestefar var personlig venn av dr. Frank Buchman, grunnleggeren av IofC.

Stor interesse vakte en gruppe på 24 eksilsomalier bosatt i Storbritannia, blant dem Ahmed Sharif Abbas, tidligere helseminister og Osman Jama Ali, tidligere visestatsminister og presidentkandidat i Somalia. De rapporterte om et nettverk av somaliere "i diaspora" med sterke bånd til hjemlandet. Med hjelp fra Initiatives of Change arbeider de i det stille for å få Somalia inn på et nytt spor. Problemet med klansystemet ble tatt opp bl.a. i en workshop. De unge somaliene gjorde det klart at de forkaster klansystemet og vil bare ha en somalisk identitet. Presidenten i IofC International, ambassadør M. Sahnoun som kjenner Somalia fra mange års FN arbeid, deltok på møtet.

Forts. fra side 3.

verdiene som betyr mest for dem. De oppdaget at de hadde mye felles. Begge grupper følte at familiens stilling var truet av tendenser i tiden. Det var også viktig at begge sider følte seg fri til å si: "Vår tro er den beste!" Men det var også enighet om at en sterk tro ikke må føre til et lukket sinn. De var glade for å oppdage at det var ulike oppfatninger innenfor begge grupper.

Muslimene og de kristne møttes hver for seg for å tenke på to spørsmål: Både islam

og kristendom har lange tradisjoner av fredsbygging. Hva har vi i vår gruppe gjort som undergraver en slik tradisjon? Hva trenger vi å høre fra den andre gruppen for at vi skal begynne å bygge broer av tillit? – Da de igjen kom sammen for å rapportere fra gruppene sa muslimene: "Vi er for isolerte og tar ikke storsamfunnets problemer inn over oss. Vi har ikke vært tydelige nok i å fordømme brudd på menneskerettighetene." De ba de kristne om å forplikte seg til religiøs pluralisme og borgerrettigheter på prinsipielt grunnlag. De kristne innrømmet: "Vi har aldri bygget relasjoner med muslimene. Vi forsto ikke at Islam kan bli en alliert i kampen mot sosiale og moralske problemer." De ba muslimene om å være tydelige med å fordømme terrorhandlinger og anti-jødiske uttalelser.

Noen måneder etter at dialogen var startet reiste en av de fremste i den kristne gruppen til Indonesia, der han møtte lederen av en stor muslimsk organisasjon. Han sa til ham at amerikanske kristne hadde mye å lære om å leve i et samfunn med religiøs pluralisme, som Indonesia har lang erfaring med. "Jeg møtte ham med et ønske om å lære mer om det verdensomspennende Islam og det var svært nyttig," fortalte han senere.

Gruppen har holdt på med samtalene i 3 år og mange er blitt nære personlige venner. De har nå planer om å utvide møtene og inkludere andre muslimer og kristne i Richmond.

GLOBAL UPDATE

Septemberutgaven av IofC's nettavis har et intervju med Kebba Jain Secka, lærer på Møllergata skole i Oslo og tidl. leder av Norges Muslimske Råd. Han forteller hvorfor norske muslimer valgte dialog og ikke konfrontasjon etter Muhammed-karikaturene i 2006.

Les PEOPLE BUILDING TRUST på www.iofc.org/en/

Ny Verden bringer stoff om Initiatives of Change/MRA's arbeid i Norge og verden. Bladet utkommer ca 4 ganger i året. Abonnement er gratis og fåes ved henvendelse til adressen nedenfor. Ettertrykk er tillatt med kildeangivelse.

For mer informasjon les på www.iofc.no

UTGIVER: Initiatives of Change/MRA - Postboks 3018, Elisenberg, 0207 Oslo.

Tlf.: 22 55 94 30 - E-post: post@iofc.no - www.iofc.no - Bankgiro: 6030.05.08831.

ANSVARLIGE: Sturla E. Johnson og Bjørn Ole Austad.

MORALSK OPPRUSTNING

En nettverksbevegelse

Bevegelsen Moralsk Opprustnings nettverksarbeid viser at transnasjonale nettverk har innflytelse.

Studiet av nettverksbevegelser har skutt fart fra og med 1970-tallet av. Viktige forskere som Nye og Kaiser vist hvordan transnasjonale grupper og bevegelser kan ha både bred og stor innflytelse, og Nyes arbeider om «soft power» er viktige. Denne myke makt står i motsetning til «hard» makt fra olje og tanks – den er kultur, ideer, religion og verdensbilde, og den tar ofte veien utenom regjeringer og militærmaskiner. Coca Cola, Ibsen og demokratitanken er dermed introdusert som en maktfaktor i den historiske analyse, og denne myke makt kan være stor

Bevegelsen Moralsk Opprustning er lite kjent både blant historikere og i den almene befolkning. Dette har flere grunner, men den størrelse og innflytelse bevegelsen hadde i sin storhetstid fra 1930- til 1950-tallet tilsier at den fortjener en større plass i historieforskningen enn den har fått. I lys av arbeider om myk makt og transnasjonale nettverk er bevegelsen midt i blinken som forskningsobjekt, siden den er et «klassisk» transnasjonalt nettverk. Amerikaneren Frank Buchman satte sin bevegelse etter et religiøst gjennombrudd i England i 1908. Han ønsket ikke å starte en formell bevegelse, men heller revitalisere den klassiske kristendommen, og hans tankegods spredte seg derfor fra mann til mann. På 1920-tallet kom tankegodset til britiske eliteuniversiteter, og bevegelsens første navn Oxfordgruppen begynte å komme i bruk. Navnet Moral Re-Armament (Moralsk Opprustning, MRA) kom i bruk fra 1938 av.

Buchman gikk radikalt til verks, for han ønsket å «gjøre verden ny». Løsningen var tilsynelatende enkel: Ta et oppgjør med det i deg som er i konflikt med kristendommen, og spill deg i Oxfordgruppens fire Absolutter – kjærlighet, renhet, ærlighet og uselvishet. Åpne deg opp for guddommelig ledelse og del dine synder med noen du har tillit til, og derigjennom vil du finne en sunn og varig frihet. Kort og godt: «Synd er sykdommen, Kristus er kuren, resultatet er et mirakel.»

Buchman var et stort politisk talent, og Oxfordgruppen opererte fra første stund av som uformelt nettverk. Både Buchman selv og hans sentrale medhjelpere hadde en forbausende evne til både å få innpass i elitesirkler og å sette seg selv på kartet, og rekken av nøkkelpersoner som var i kontakt med bevegelsen på 1930- og 1940-tallet er forbløffende. I USA pleiet Buchman kontakt med Henry Ford, Thomas Edison, Rockefeller-familien og president Roosevelt, og i England hadde han kontakt med ledende evangeliske tenkere som Wright og Streeter. I tillegg var han i kontakt med europeiske kongelige, han møtte Gandhi, og da bevegelsen i 1934 kom til Norge var det etter lang kontakt med Stortingspresident Hambro.

Hambro og Norge er et godt eksempel på Oxfordgruppens arbeid. I brevene mellom Buchman og Hambro tidlig på 1930-tallet viser Buchman seg som den taktiker en er nødt til å være om en ønsker innflytelse, og nytten Buchman hadde av Hambro var gjensidig. Buchman skaffet Hambro innpass i elitesirkler i USA, mens Hambro selv arbeidet med å sikre fremtredende norske personligheter som Arne Fjellbu, Sem Sæland og Sigmund Mowinckel for Oxfordgruppens kommende besøk i Norge. Når bevegelsen kom til Norge i 1934 skapte den furor – Egil Elseth kaller bevegelsen «ikke noe mindre enn 1930-årenes store religiøse sensasjon.» Publisiteten var stor, og mange mente at Norge var avgjørende forandret. At en så liten gruppe kunne lage så mye bråk viser at Hambro og Buchman hadde forberedt seg godt, og det at førende kulturpersonligheter som Ronald Fangen så åpent sluttet seg til en amerikansk lekmansslære vakte betydelig oppmerksomhet.

Med innføringen av det nye navnet Moralsk Opprustning i 1938 gjennomgikk bevegelsen også en kurskorrigering hva gjaldt arbeidsmetoder og ideologi. Anders Jarlert skriver i sin bok om bevegelsen at den i andre halvdel av 1930-tallet skiftet fokus fra

enkeltmennesket til store strukturer, og MRA etter 2. verdenskrig sto fram med en klokkeklar tro på seg selv som bærer av «demokratisk ideologi.» Dette var en politisk dreining, og med dette nye tankegods i ryggen gjorde MRA sin største nettverksbragd noen sinne.

To verdenskriger hadde vist at Europa hadde et Tysklandproblem, og MRA var fast bestemt på at feilene etter 1. verdenskrig ikke skulle få lov å gjenta seg. Etterkrigsdepresjonen, som i 1945 var enda verre enn i 1918, og det påfølgende åndelige vakuum måtte fylles med noe godt, om ikke Europa nok en gang skulle bli kastet inn i katastrofen. Bevegelsen satte dermed Tyskland opp som mål nr. 1, og arbeidet ble gjort via dens store og mektige nettverk.

Dette arbeidet var todelt. For det første kjøpte MRA et fasjonabelt hotell i Caux i Sveits, og satte dette i stand til konferansesenter, og for det andre sendte bevegelsen grupper av MRA-ere inn i Tyskland. Arbeidet gikk altså begge veier; ideene skulle fraktes til Tyskland, og tyskerne skulle fraktes til ideene i Caux, og begge deler ble muliggjort gjennom MRAs kontakter. Sentrale MRA-ere hadde møter med George Marshall, Bob Murphy og Lucius Clay, og disse ga grønt lys både for å slippe MRA-ere inn i Tyskland og å slippe tyskere ut til Sveits. Disse var noen av de aller første tyskere som fikk lov å forlate Tyskland etter krigen.

I Tyskland satset MRA spesielt på Ruhr, siden kommunismen var en overhengende fare, og i Caux satset den på forsoning av Tyskland og Frankrike. Via sine kontakter sørget MRA for at store deler av den første generasjon tyske ledere etter krigen fikk besøke Caux, og den sørget også bevisst for at disse møtte franskmenn. Rett etter krigen var dette radikalt, for tyskere var ikke velkomne noe annet sted i Europa, og minst av alt av franskmenn. I tillegg var det et hovedmål å så en ny demokratisk ånd i de tyske besøkende, som så ettertrykkelig hadde mislyktes i sitt forrige demo-

Håvard J. Nilsen (27) fullførte mastergraden i historie ved NTNU 15. juni d.å. med en oppgave om MRA som transnasjonalt nettverk i den tidlige europeiske integrasjon. Har studert et halvt år i Berlin og Rostock i 2. semester av mastergraden, dette delvis finansiert av Ruhrgasstipend fra Norsk Forskningsråd.

kratiske forsøk. Arbeidet hadde støtte fra aller høyeste hold, og både Konrad Adenauer og Robert Schuman ble varme og livslange tilhengere av MRA.

Det storslåtte hotellet i Caux er et glimrende eksempel på en nettverksnode i et transnasjonalt nettverk. Bevegelsen kunne skilte med en smått utrolig samling av kjente og viktige personligheter på sine konferanser, og Caux fungerte dermed som en slags tankesmie og uoffisiell møteplass hvor mennesker kunne møtes under en papirlyd av forsoning. Arbeidet hadde også stor effekt; både Lucius Clay, Konrad Adenauer og en rekke fremstående tyskere bekreftet dette. Paul Hoffman, den amerikanske administrator av Marshallhjelpen, sa det slik: «Dere gir verden den ideologiske ekvivalenten til Marshallplanen.»

MRAs nettverksarbeid viser at transnasjonale nettverk har innflytelse. Realister benekter ofte dette ut fra bevisets stilling, men det kommer av sakens natur. Overbevisning, idéoverføring og uformell innflytelse er alltid vanskeligere å dokumentere enn økonomiske faktorer, men de er like reelle og nødvendige for å skape et komplett bilde av historien. Selvfølgelig hadde ikke tyske og amerikanske ledere reagert så positivt på MRAs arbeid om de ikke så en positiv effekt av det, og statsmenn av Adenauers kaliber skriver ikke ting som det følgende uten grunn: «I den siste tid har det etter mange vanskelige forhandlinger blitt mulig å slutte betydelige, internasjonale avtaler; jeg tror at «Moralsk Opprustnings» ånd også her har medvirket på en usynlig, men effektiv måte, ved å bygge bro over forhandlingsdeltakernes motsetninger og å tjene de fredelige mål som all menneskelig streben skulle være rettet mot i søket etter de felles goder.» Skrevet av den tyske forbundskansler rett etter at «de indre seks» hadde fått i havn Schumanplanen, og dermed Kull- og stålunionen, er dette sterke ord.

Håvard J. Nilsen